

भारत का राजपत्र The Gazette of India

असाधारण

EXTRAORDINARY

भाग II—खण्ड 3—उप-खण्ड (i)

PART II—Section 3—Sub-section (i)

प्राधिकार से प्रकाशित

PUBLISHED BY AUTHORITY

सं. 407]

नई दिल्ली, सोमवार, सितम्बर 2, 2002/भाद्र 11, 1924

No. 407]

NEW DELHI, MONDAY, SEPTEMBER 2, 2002/BHADRA 11, 1924

संचार एवं सूचना प्रौद्योगिकी मंत्रालय

(डाक विभाग)

अधिसूचना

नई दिल्ली, 2 सितम्बर, 2002

सा.का.नि. 612(अ).—केन्द्र सरकार, भारतीय डाकघर अधिनियम, 1898 (1898 का 6) की धारा 7 में प्रदत्त शक्तियों का प्रयोग करते हुए भारतीय डाकघर नियमावली, 1933 को और संशोधित करने के लिए निम्नलिखित नियम बनाती है :—

- (1) इन नियमों को भारतीय डाकघर (चतुर्थ संशोधन) नियमावली, 2002 कहा जाएगा।
- (2) ये सरकारी राजपत्र में प्रकाशन की तारीख से लागू होंगे।
- भारतीय डाकघर नियमावली, 1933 (अब से उक्त नियमावली के रूप में उल्लिखित किया जाएगा) में "प्रतियोगिता पोस्टकार्ड" शीर्षक तथा इस संबंध में की गई प्रविष्टियों के बाद निम्नलिखित शीर्षक एवं प्रविष्टियां जोड़ी जाएंगी :

मेघदूत पोस्टकार्ड

एक मेघदूत पोस्टकार्ड हेतु—25 पैसे

- उक्त नियमावली में नियम 11 में, उपनियम (3) के बाद निम्नलिखित उपनियम जोड़ा जाएगा :—
- एक पोस्टकार्ड को मेघदूत पोस्टकार्ड समझा जाएगा यदि यह इस प्रकार चिह्नित हो तथा पते वाली तरफ बायें हिस्से में रिक्त स्थान पर एकरंगी या बहुरंगी मुद्रित विज्ञापन हेतु स्थान हो तथा इस पर निम्नलिखित

शर्तों के अधधीन मेघदूत पोस्टकार्ड हेतु निर्दिष्ट डाक-टिकट की दर से कीमत वसूल की जाएगी :—

- कि ऐसे विज्ञापन में तस्वीर या संदेश या दोनों होंगे;
- कि ऐसे पोस्टकार्ड में उपलब्ध स्थान को छोड़कर अन्यत्र कहीं कोई विज्ञापन मुद्रित नहीं होगा;
- कि ऐसे पोस्टकार्ड के पते वाले भाग में हिन्दी और अंग्रेजी में "मेघदूत पोस्टकार्ड" शब्द छपा होगा;
- कि ऐसे पोस्टकार्ड के दूसरी तरफ को संप्रेषण के लिए ही प्रयुक्त किया जाएगा;
- कि ऐसा पोस्टकार्ड एकल पोस्टकार्ड होगा;
- तथा कि ऐसा पोस्टकार्ड उपनियम (1) के खण्ड (ख) और (ग) में क्रमशः निर्दिष्ट पोस्टकार्ड के आकार एवं तत्त्वार्थ के अनुरूप ही होगा।

[फा. सं. 5-6/2002-पीओ]

ए. के. भटनागर, उप महानिदेशक (पीओ)

टिप्पणी :—दिनांक 1-1-1975 तक यथासंशोधित मुख्य नियम जो डाक-तार नियमावली खंड-1, विधायी अधिनियम, भाग-1, पांचवें संस्करण में प्रकाशित हो चुके हैं, बाद में इनके द्वारा संशोधित हुए हैं :—

- सा.का.नि. 2888, दिनांक 19-12-1975
- सा.का.नि. 596(अ), दिनांक 30-12-1975
- सा.का.नि. 741(अ), दिनांक 31-12-1975
- सा.का.नि. 472(अ), दिनांक 24-1-1976
- सा.का.नि. 93(अ), दिनांक 25-2-1976

6. सा.का.नि. 811(अ), दिनांक 31-5-1976
7. सा.का.नि. 943(अ), दिनांक 21-6-1976
8. सा.का.नि. 135(अ), दिनांक 7-1-1978
9. सा.का.नि. 304(अ), दिनांक 29-5-1978
10. सा.का.नि. 316(अ), दिनांक 18-5-1979
11. सा.का.नि. 4118, दिनांक 29-12-1979
12. सा.का.नि. 1256(अ), दिनांक 13-5-1980
13. सा.का.नि. 490(अ), दिनांक 26-6-1980
14. सा.का.नि. 491(अ), दिनांक 28-6-1980
15. सा.का.नि. 380(अ), दिनांक 3-6-1980
16. सा.का.नि. 409(अ), दिनांक 26-9-1981
17. सा.का.नि. 417(अ), दिनांक 22-5-1982
18. सा.का.नि. 59(अ), दिनांक 11-2-1982
19. सा.का.नि. 111(अ), दिनांक 13-5-1982
20. सा.का.नि. 520(अ), दिनांक 10-8-1982
21. सा.का.नि. 33(अ), दिनांक 20-1-1983
22. सा.का.नि. 49(अ), दिनांक 2-2-1983
23. सा.का.नि. 92(अ), दिनांक 21-2-1983
24. सा.का.नि. 444(अ), दिनांक 23-5-1983
25. सा.का.नि. 37(अ), दिनांक 17-1-1984
26. सा.का.नि. 1652(अ), दिनांक 19-5-1984
27. सा.का.नि. 637(अ), दिनांक 16-4-1986
28. सा.का.नि. 329(अ), दिनांक 3-5-1986
29. सा.का.नि. 461(अ), दिनांक 14-6-1986
30. सा.का.नि. 2420, दिनांक 28-6-1986
31. सा.का.नि. 436(अ), दिनांक 24-7-1986
32. सा.का.नि. 2460(अ), दिनांक 24-7-1986
33. सा.का.नि. 3677(अ), दिनांक 25-10-1986
34. सा.का.नि. 1333(अ), दिनांक 29-12-1986
35. सा.का.नि. 85(अ), दिनांक 6-2-1987
36. सा.का.नि. 548(अ), दिनांक 28-2-1987
37. सा.का.नि. 3/9(अ), दिनांक 10-4-1987
38. सा.का.नि. 265(अ), दिनांक 11-4-1987
39. सा.का.नि. 480(अ), दिनांक 29-4-1987
40. सा.का.नि. 531(अ), दिनांक 27-5-1987
41. सा.का.नि. 438, दिनांक 6-6-1987
42. सा.का.नि. 632(अ), दिनांक 27-8-1987
43. सा.का.नि. 688, दिनांक 30-8-1987
44. सा.का.नि. 807(अ), दिनांक 2-9-1987
45. सा.का.नि. 829(अ), दिनांक 15-9-1987
46. सा.का.नि. 823(अ), दिनांक 15-9-1987
47. सा.का.नि. 976(अ), दिनांक 9-11-1987
48. सा.का.नि. 1(अ), दिनांक 1-1-1988
49. सा.का.नि. 2(अ), दिनांक 1-1-1988
50. सा.का.नि. 55(अ), दिनांक 15-1-1988
51. सा.का.नि. 212(अ), दिनांक 26-2-1988
52. सा.का.नि. 344(अ), दिनांक 4-3-1988
53. सा.का.नि. 388(अ), दिनांक 14-4-1988
54. सा.का.नि. 462(अ), दिनांक 2-5-1988
55. सा.का.नि. 639(अ), दिनांक 23-5-1988
56. सा.का.नि. 683, दिनांक 7-6-1988
57. सा.का.नि. 624(अ), दिनांक 29-6-1988
58. सा.का.नि. 633(अ), दिनांक 1-7-1988
59. सा.का.नि. 684(अ), दिनांक 8-7-1988
60. सा.का.नि. 686(अ), दिनांक 26-9-1988
61. सा.का.नि. 1022(अ), दिनांक 31-12-1988
62. सा.का.नि. 14(अ), दिनांक 4-1-1989
63. सा.का.नि. 68(अ), दिनांक 10-1-1989
64. सा.का.नि. 180, दिनांक 24-2-1989
65. सा.का.नि. 223, दिनांक 28-2-1989
66. सा.का.नि. 180(अ), दिनांक 1-3-1989
67. सा.का.नि. 314(अ), दिनांक 1-5-1989
68. सा.का.नि. 435(अ), दिनांक 9-6-1989
69. सा.का.नि. 478(अ), दिनांक 24-6-1989
70. सा.का.नि. 639, दिनांक 26-8-1989
71. सा.का.नि. 804(अ), दिनांक 12-10-1989
72. सा.का.नि. 821(अ), दिनांक 16-10-1989
73. सा.का.नि. 898(अ), दिनांक 2-12-1989
74. सा.का.नि. 965(अ), दिनांक 12-12-1989
75. सा.का.नि. 1077(अ), दिनांक 29-12-1989
76. सा.का.नि. 1078(अ), दिनांक 29-12-1989
77. सा.का.नि. 967, दिनांक 30-12-1989

78. सा.का.नि. 198(अ), दिनांक 5-2-1990
79. सा.का.नि. 100(अ), दिनांक 1-3-1990
80. सा.का.नि. 197, दिनांक 5-3-1990
81. सा.का.नि. 312(अ), दिनांक 5-4-1990
82. सा.का.नि. 358(अ), दिनांक 30-4-1990
83. सा.का.नि. 379(अ), दिनांक 11-5-1990
84. सा.का.नि. 544(अ), दिनांक 5-6-1990
85. सा.का.नि. 545(अ), दिनांक 5-6-1990
86. सा.का.नि. 783(अ), दिनांक 13-6-1990
87. सा.का.नि. 68, दिनांक 10-8-1990
88. सा.का.नि. 628(अ), दिनांक 18-8-1990
89. सा.का.नि. 671(अ), दिनांक 31-8-1990
90. सा.का.नि. 694(अ), दिनांक 11-9-1990
91. सा.का.नि. 783(अ), दिनांक 12-10-1990
92. सा.का.नि. 622(अ), दिनांक 20-9-1991
93. सा.का.नि. 178, दिनांक 6-4-1992
94. सा.का.नि. 79, दिनांक 4-1-1993
95. सा.का.नि. 259(अ), दिनांक 5-3-1993
96. सा.का.नि. 420(अ), दिनांक 17-5-1993
97. सा.का.नि. 615(अ), दिनांक 20-9-1993
98. सा.का.नि. 616(अ), दिनांक 16-9-1993
99. सा.का.नि. 778(अ), दिनांक 27-12-1993
100. सा.का.नि. 43(अ), दिनांक 21-1-1994
101. सा.का.नि. 193(अ), दिनांक 18-2-1994
102. सा.का.नि. 152, दिनांक 26-3-1994
103. सा.का.नि. 484(अ), दिनांक 2-6-1994
104. सा.का.नि. 502(अ), दिनांक 8-6-1994
105. सा.का.नि. 793(अ), दिनांक 7-11-1994
106. सा.का.नि. 836(अ), दिनांक 5-12-1994
107. सा.का.नि. 860(अ), दिनांक 21-12-1994
108. सा.का.नि. 873(अ), दिनांक 21-12-1994
109. सा.का.नि. 931(अ), दिनांक 26-12-1994
110. सा.का.नि. 121(अ), दिनांक 24-2-1995
111. सा.का.नि. 342(अ), दिनांक 18-4-1995
112. सा.का.नि. 494(अ), दिनांक 14-6-1995
113. सा.का.नि. 736(अ), दिनांक 13-11-1995
114. सा.का.नि. 737(अ), दिनांक 13-11-1995
115. सा.का.नि. 926(अ), दिनांक 20-11-1995
116. सा.का.नि. 764(अ), दिनांक 29-11-1995
117. सा.का.नि. 783(अ), दिनांक 7-12-1995
118. सा.का.नि. 201(अ), दिनांक 7-5-1996
119. सा.का.नि. 372(अ), दिनांक 21-8-1996
120. सा.का.नि. 427(अ), दिनांक 18-9-1996
121. सा.का.नि. 517(अ), दिनांक 6-11-1996
122. सा.का.नि. 573(अ), दिनांक 18-12-1996
123. सा.का.नि. 267(अ), दिनांक 19-5-1997
124. सा.का.नि. 295(अ), दिनांक 30-5-1997
125. सा.का.नि. 318(अ), दिनांक 10-6-1997
126. सा.का.नि. 351(अ), दिनांक 26-6-1997
127. सा.का.नि. 723(अ), दिनांक 26-12-1997
128. सा.का.नि. 41(अ), दिनांक 21-1-1998
129. सा.का.नि. 42(अ), दिनांक 21-1-1998
130. सा.का.नि. 406(अ), दिनांक 26-7-1998
131. सा.का.नि. 503(अ), दिनांक 19-8-1998
132. सा.का.नि. 40(अ), दिनांक 21-1-1999
133. सा.का.नि. 46(अ), दिनांक 22-1-1999
134. सा.का.नि. 77(अ), दिनांक 9-2-1999
135. सा.का.नि. 345(अ), दिनांक 13-5-1999
136. सा.का.नि. 357(अ), दिनांक 27-4-2000
137. सा.का.नि. 672(अ), दिनांक 25-8-2000
138. सा.का.नि. 71(अ), दिनांक 7-2-2001
139. सा.का.नि. 387(अ), दिनांक 24-5-2001
140. सा.का.नि. 7(अ), दिनांक 3-1-2002
141. सा.का.नि. 23(अ), दिनांक 11-1-2002
142. सा.का.नि. 366(अ), दिनांक 14-5-2002
143. सा.का.नि. 381(अ), दिनांक 24-5-2002

**MINISTRY OF COMMUNICATIONS AND
INFORMATION TECHNOLOGY**

(Department of Posts)

NOTIFICATION

New Delhi, the 2nd September, 2002

G.S.R. 612 (E).—In exercise of the powers conferred by Section 7 of the Indian Post Office Act, 1898 (6 of 1898), the Central Government hereby makes the following rules further to amend the Indian Post Office Rules, 1933, namely:—

1 (1) These rules may be called the Indian Post Office (Fourth Amendment) Rules, 2002

(2) They shall come into force on the date of their publication in Official Gazette.

2. In the Indian Post Office Rules, 1933 (hereinafter referred to as the said rules), in rule 1, after the heading "Competition post cards" and the entries relating thereto, the following heading and entries shall be inserted, namely:—

"Meghdoot post card"

For a meghdoot post card ... 25 paise".

3. In the said rules, in rule 11, after sub-rule (3), the following sub-rule shall be inserted, namely:—

"(4) A post card shall be deemed to be a meghdoot post card if it is so marked and provides in the space on the left hand portion of the address side, a space for single colour or multi colour printed advertisement and it shall be charged as per the rate of postage specified for meghdoot post card in rule 1 subject to the following conditions, namely:—

- (a) that such advertisement shall bear pictorial depictions or messages or both;
- (b) that no advertisement shall be printed anywhere else except the space provided therefor on such post card;
- (c) that on the address portion of such post card the word "Meghdoot post card" shall be printed in Hindi and English;
- (d) that the obverse side of such post card shall be used for communication only;
- (e) that such post card shall be a single post card;
- (f) that such post card shall conform to the dimensions and substance of post card specified in clauses (b) and (c) of sub-rule (1) respectively."

[F.No. 5-6/2002-PO]

A K BHATNAGAR, Dy. Director General (PO)

NOTE: The principal rules as amended upto 1-1-1975 have been published in the Posts and Telegraphs

Manual Volume-1, Legislative Enactments, Part-I,
Fifth Edition and subsequently amended by

1. G.S.R. 2888, dated 19-12-75
2. G.S.R. 596 (E), dated 30-12-75
3. G.S.R. 741 (E), dated 31-12-75
4. G.S.R. 472, dated 24-1-76
5. G.S.R. 93 (E), dated 25-2-75
6. G.S.R. 811 (E), dated 31-5-76
7. G.S.R. 943 (E), dated 21-6-76
8. G.S.R. 135 (E), dated 7-1-78
9. G.S.R. 304 (E), dated 29-5-78
10. G.S.R. 316 (E), dated 18-5-79
11. G.S.R. 4118 (E), dated 29-12-79
12. G.S.R. 1256 (E), dated 13-5-80
13. G.S.R. 490 (E), dated 26-6-80
14. G.S.R. 491 (E), dated 26-6-80
15. G.S.R. 380 (E), dated 5-6-81
16. G.S.R. 409 (E), dated 26-9-81
17. G.S.R. 417 (E), dated 22-5-82
18. G.S.R. 59 (E), dated 11-2-82
19. G.S.R. 411 (E), dated 13-5-82
20. G.S.R. 520 (E), dated 10-8-82
21. G.S.R. 33 (E), dated 20-1-83
22. G.S.R. 49 (E), dated 2-2-83
23. G.S.R. 92 (E), dated 21-2-83
24. G.S.R. 444 (E), dated 23-5-83
25. G.S.R. 37 (E), dated 17-1-84
26. G.S.R. 1652 (E), dated 19-5-84
27. G.S.R. 637 (E), dated 16-4-86
28. G.S.R. 329, dated 3-5-86
29. G.S.R. 461, dated 14-6-86
30. G.S.R. 2420, dated 28-6-86
31. G.S.R. 436 (E), dated 24-7-86
32. G.S.R. 2460 (E), dated 24-7-86
33. G.S.R. 3677 (E), dated 25-10-86
34. G.S.R. 1333 (E), dated 29-12-86
35. G.S.R. 85 (E), dated 6-2-87
36. G.S.R. 548 (E), dated 28-2-87
37. G.S.R. 379 (E), dated 10-1-87

38. G.S.R. 265(E), dated 11-4-87	77. G.S.R. 967, dated 30-12-89
39. G.S.R. 480(E), dated 29-4-87	78. G.S.R. 198, dated 5-2-90
40. G.S.R. 531(E), dated 27-5-87	79. G.S.R. 100(E), dated 1-3-90
41. G.S.R. 438, dated 6-6-87	80. G.S.R. 197, dated 5-3-90
42. G.S.R. 632(E), dated 27-8-87	81. G.S.R. 312(E), dated 5-4-90
43. G.S.R. 688, dated 30-8-87	82. G.S.R. 358(E), dated 30-4-90
44. G.S.R. 807(E), dated 2-9-87	83. G.S.R. 379(E), dated 11-5-90
45. G.S.R. 829(E), dated 15-9-87	84. G.S.R. 544(E), dated 5-6-90
46. G.S.R. 823(E), dated 15-9-87	85. G.S.R. 545(E), dated 5-6-90
47. G.S.R. 976(E), dated 9-11-87	86. G.S.R. 783(E), dated 13-6-90
48. G.S.R. 1(E), dated 1-1-88	87. G.S.R. 68(E), dated 10-8-90
49. G.S.R. 2(E), dated 1-1-88	88. G.S.R. 628(E), dated 18-8-90
50. G.S.R. 55(E), dated 15-1-88	89. G.S.R. 671(E), dated 31-8-90
51. G.S.R. 212(E), dated 26-2-88	90. G.S.R. 694(E), dated 11-9-90
52. G.S.R. 344(E), dated 4-3-88	91. G.S.R. 783(E), dated 12-10-90
53. G.S.R. 388(E), dated 14-4-88	92. G.S.R. 622(E), dated 20-9-91
54. G.S.R. 462(E), dated 2-5-88	93. G.S.R. 178, dated 6-4-92
55. G.S.R. 639(E), dated 23-5-88	94. G.S.R. 79, dated 4-1-93
56. G.S.R. 683, dated 7-6-88	95. G.S.R. 259(E), dated 5-3-93
57. G.S.R. 624(E), dated 29-6-88	96. G.S.R. 420(E), dated 17-5-93
58. G.S.R. 633(E), dated 1-7-88	97. G.S.R. 615(E), dated 20-9-93
59. G.S.R. 684(E), dated 8-7-88	98. G.S.R. 616(E), dated 16-9-93
60. G.S.R. 866(E), dated 26-9-88	99. G.S.R. 778(E), dated 27-12-93
61. G.S.R. 1022(E), dated 31-12-88	100. G.S.R. 43(E), dated 21-1-94
62. G.S.R. 14(E), dated 4-1-89	101. G.S.R. 193(E), dated 18-2-94
63. G.S.R. 68(E), dated 10-1-89	102. G.S.R. 152, dated 26-3-94
64. G.S.R. 180, dated 24-2-89	103. G.S.R. 484(E), dated 2-6-94
65. G.S.R. 223, dated 28-2-89	104. G.S.R. 502(E), dated 8-6-94
66. G.S.R. 180(E), dated 1-3-89	105. G.S.R. 793(E), dated 7-11-94
67. G.S.R. 314(E), dated 1-5-89	106. G.S.R. 836(E), dated 5-12-94
68. G.S.R. 435(E), dated 9-6-89	107. G.S.R. 860(E), dated 21-12-94
69. G.S.R. 478(E), dated 24-6-89	108. G.S.R. 873(E), dated 21-12-94
70. G.S.R. 639, dated 26-8-89	109. G.S.R. 931(E), dated 26-12-94
71. G.S.R. 804(E), dated 12-10-89	110. G.S.R. 121(E), dated 24-2-95
72. G.S.R. 821(E), dated 16-10-89	111. G.S.R. 342(E), dated 18-4-95
73. G.S.R. 898, dated 2-12-89	112. G.S.R. 484(E), dated 14-6-95
74. G.S.R. 965, dated 12-12-89	113. G.S.R. 736(E), dated 13-11-95
75. G.S.R. 1077(E), dated 29-12-89	114. G.S.R. 737(E), dated 13-11-95
76. G.S.R. 1078(E), dated 29-12-89	115. G.S.R. 926(E), dated 20-11-95

116. G.S.R. 764 (E), dated 29-11-95	130. G.S.R. 406(E), dated 26-7-98
117. G.S.R. 783(E), dated 7-12-95	131. G.S.R. 503(E), dated 19-8-98
118. G.S.R. 201(E), dated 7-5-96	132. G.S.R. 40(E), dated 21-1-99
119. G.S.R. 372(E), dated 21-8-96	133. G.S.R. 46(E), dated 22-1-99
120. G.S.R. 427(E), dated 18-9-96	134. G.S.R. 77(E), dated 9-2-99
121. G.S.R. 517(E), dated 6-11-96	135. G.S.R. 345(E), dated 13-5-99
122. G.S.R. 573(E), dated 18-12-96	136. G.S.R. 357(E), dated 23-4-2000
123. G.S.R. 267(E), dated 19-5-97	137. G.S.R. 672(E), dated 25-8-2000
124. G.S.R. 295(E), dated 30-5-97	138. G.S.R. 71(E), dated 7-2-2001
125. G.S.R. 318(E), dated 10-6-97	139. G.S.R. 387(E), dated 24-5-2001
126. G.S.R. 351(E), dated 26-6-97	140. G.S.R. 7(E), dated 3-1-2002
127. G.S.R. 723(E), dated 26-12-97	141. G.S.R. 23(E), dated 11-1-2002
128. G.S.R. 41(E), dated 21-1-98	142. G.S.R. 366(E), dated 14-5-2002
129. G.S.R. 42(E), dated 22-1-98	143. G.S.R. 381(E), dated 24-5-2002